

Шлях Жэкі

Страсяні калейдаскоп — і каляровыя шкельцы складуцца ў новы мудрагелісты ўзор. Здаецца, так проста. Іншая справа, мяняць «малюнкi» ва ўласным жыцці. Тут даводзіцца «ламаць» сябе, парываць са старымі знаёмымі, вырашаць розныя задачкі. Так было ў жыцці дызайнера Яўгена Бычкоўскага. Калі б вы яго сустрэлі шэсць гадоў таму, не паверылі б, што гэты дваровы хлопчык з Баранавіч хутка стане паспяховым бізнесменам. Брытагаловы, з «тунелямі» ў вушах, Жэка некалькі дзясяткаў разоў трапляў у поле зроку міліцыі з-за свайго захаплення графія і тусовак у сумніўных кампаніях. Але вось ён жыццёвы калейдаскоп: рэзкае ўстрэсванне — і Яўген трапляе ў новае асяроддзе, абзаводзіцца марай стварыць сваю швейную фабрыку, і гэта пры тым, што да гадоў 17-ці хлопец не ведаў, як запраўляць нітку ў іголку. Сёння сумкі, клатчы, гальштукі пад брэндам «BYCKOVSKI», створаныя па ягоных эскізах, можна ўбачыць не толькі ў беларускіх, але і замежных моднікаў. Усяго за 11 месяцаў яго кампанія ўдалося стварыць 55 працоўных месцаў. У найбліжэйшых планах — адкрыць па краіне каля дзесяці магазінаў. І гэта ў 22 гады!

Не трэба свае няўдачы спісваць на крызіс, недахоп вопыту, ведаў. Каб да нечага прыйсці, трэба проста пачаць рухацца. «Мне будзе прыемна, калі мой прыклад некага падштурхне на канструктыўныя змены ў сваім жыцці», — падкрэсліў Яўген, калі пагадзіўся падзяліцца сваёй гісторыяй з чытачамі «Звязды»:

— У падлеткавым узросце захапіўся графіяй. Але пазней зразумеў, што наўрад ці такі заняткаў дапаможа мне нечага дасягнуць у жыцці. Пачаў рабіць татуіроўкі, бо гэта можна было хоць неяк манетызаваць. Наогул, я заўсёды лічыў, што не бацькі абавязаны мне, а я ім. Ідэя перастаць быць абузай, утрыманцам была для мяне дастаткова назойлівай. І вось мне 16—17 гадоў, я ўжо сам зарабляю грошы, але атачэнне складалася не самае прыемнае. Я не з тых, хто вінаваціць у праблемах некага іншага. Але ўпэўнены, калі б побач са мной былі іншыя людзі, то памылак я зрабіў бы меней. Безумоўна, нешта дрэннае пераймаеш, бо падпускаеш да сябе пэўных людзей. Скажам так, тусуешся з наркаманами — будзеш

наркамана, са злодзеямі — будзеш злодзеём. Пра мяне гаварылі: «Жэка, ты трапіш у турму». А я думаў, можа гэта і прыкольна...

Але быў у мяне адзін знаёмы, які хадзіў у царкву. З ім мы пастаянна спрачаліся адносна рэлігіі, бо я быў адчайным атеістам. У нейкі момант я падумаў, калі Бога і няма, то ў царкве ў цэлым гавораць правільныя рэчы. Вырасціў схадзіць у храм. І тут я зразумеў, што са мной усё ў парадку да сённяшняга дня толькі таму, што Ён клапаціўся пра мяне. Калі я гэта ўсвядоміў, адчуў, што трэба завязаць з тым, чым займаўся раней.

— **Хіба так проста ўзяць і ўсё перакрэсліць?**

— Успомніце, якое бывае расчараванне, калі на камп'ютары набралі тэкст, падымаеце вочы на экран, а там — англійскія літары. А калі так у жыцці? Сапраўды складана пачынаць нанова, тым больш у новых правілах. Я паступіў ва ўніверсітэт на спецыяльнасць «псіхолаг і настаўнік працы ў дзяўчынак», проста туды праходзіў па балах. Там вучылі шыць, прычым мне спачатку нечым касмічным здавалася, як нітка запраў-

ляецца ў машынку. Даволі хутка новыя веды спатрэбіліся. У мяне знік заплечнік, і я вырашыў пашыць яго сам са старых джынсаў. У галаве паўстаў малюнак, якім ён павінен быць. Шыў я амаль месяц, звычайная машынка не спраўлялася, іголка ламалася, бо я задаваў шалёную хуткасць. І няхай заплечнік атрымаўся крываваты, але фішка была ў дызайне. Некаторым сябрам спадабалася, і яны папрасілі, каб ім пашыў нешта падобнае.

— **Шыць вы пачалі ў 17 гадоў, а ў 20 ужо адкрылі ў Баранавічах уласную крму. На тое, каб стаць спецыялістам, пайшоў зусім няшмат часу. Як так?**

— У літаратуры мне сустрэкаліся падыходы, што чалавеку ў любой дзейнасці трэба 10 тысяч гадзін, каб стаць прафесіяналам. Проста хтосьці траціць на справу гадзіну ў суткі, а я ўвесь дзень. Таму атрымалася хутка. Безумоўна, першыя рэчы, якія я шыў, не адрозніваліся асаблівай якасцю, але людзям падабаўся дызайн, ідэя.

Я ўпэўнены, што многія з маіх аднакурсніц да гэтага часу не ўмеюць шыць. У мяне да справы быў іншы падыход. Можна кроіць крывымі нажніцамі, а я адразу ж купіў сабе раскрасочны столік, спецыяльныя нажы і брытвы, каб усё рабіць акуратна. Мне быў ці-

кавы сам працэс, тым больш, я бачыў, што той вопыт, які атрымаў, калі рабіў татуіроўкі, аказаўся патрэбным. Старыя веды, разуменне колеру, формы накладаліся на іншую сферу. Заставалася толькі новыя ідэі «сшываць» ніткамі. Усяму вучыўся сам, праводзіў эксперыменты. Калі адна машынка не шые, значыць, патрэбна іншая. Захацеў павялічыць шывок — залез у механізм. Я не кажу, што гэта крута, але калі няма грошай, проста даводзіцца ўсім займацца самому. Акрамя таго, адна справа, шыць з тканіны — можна набыць сабе кавалкі ў некалькі сантыметраў, а скуру так не прадаюць, яе трэба набываць пачкамі. Для таго каб пачаць шыць, мне трэба было 500 долараў. Грошай не хапала, я вырашыў прадаць тэлефон, крыху свайго адзення. Аўтастапам ездзіў на скурування камбінаты. Часам мог вяртацца ні з чым, бо не ўсе заводы працавалі з фізічнымі асобамі. Даводзілася шукаць розныя рашэнні, безумоўна, не абыходзілася без памылак.

— **Так, і першая майстэрня была ў звычайным падвале?..**

— Спачатку я кроіў на каленях. Бацькі сварыліся, што паўсюль на падлозе раскладзены матэрыялы, інструменты, выкрайкі. Уначы не пашыеш, бо машынка

Ад падвала з пацукамі да ўласнага брэнда

шуміць. Я быў абмежаваны ў дзеяннях, таму пачаў шукаць выйсце, каб займацца тым, што падабаецца. Трапіўся падвал у шматкватэрным доме, ён быў завалены смеццем, якое давялося выносіць. Замахнуўся і на яго рамонт, бо цяжка працаваць, калі адчынаеш дзверы і па трубе пацук бяжыць. І зноў усё рабіць давялося самому, з падлогай дапамог прыяцель.

— **А як за год удалося з майстэрні-падвала перабрацца ў асобны офіс і наладзіць вытворчасць?**

— Раней я марыў, што буду зарабляць тысячу долараў. А калі ў нейкі момант абарот перавысіў гэту суму, падумаў: калі гэтыя грошы раздаць работнікам, кампанія можа зачыць новым жыццём. Разам з сябрам пачалі набіраць каманду і за год развіліся да 55 працоўных месцаў. Між іншым, у штаце ёсць і псіхолаг. Як правіла, на такія рэчы ніхто не траціцца, але гэта невялікая інвестыцыя, якая дазваляе сачыць за ўнутраным станам супрацоўнікаў, каб у іх усё было ў парадку і на рабоце, і дома.

— **Ці патрэбны беларусам у такіх няпростых з пункту гледжання эканомікі час «перламутравыя гузікі»?**

— Многія дызайнеры лічаць, што іх прадукцыя павінна каштаваць дорага, і прадаюць яе за 300—500 долараў, не ўлічваючы аўдыторыю, яе кашалькі. А пасля пачынаюць гаварыць, што нікому дызайнерскія рэчы не патрэбны,

што ў нашай краіне гэта не цэніцца. Я лічу: дызайнерская рэч павінна быць даступнай. У мяне атрымліваецца танны «перламутр», таму што ўсё больш людзей хочучы яго набываць. Калі падобныя рэчы каштуюць дорага, хутчэй за ўсё на нейкім этапе тут моцна накруцілі. Часта дызайнеры бяруць многа грошай, калі не ўмеюць делегаваць сваю адказнасць. Яны самі прымаюць заказы, шыюць, шукаюць матэрыялы. Таму хочучы атрымаць і ўсе заробкі: піяр-менеджара, швачкі, бухгалтара...

— **Як удаецца спалучаць вучобу ў дзвюх ВНУ і працу?**

— Я расставіў прыярытэты і ўзяў акадэмічны адпачынак. Некаторыя баяцца перапынаць вучобу, а ў гэтым няма нічога страшнага. Вы атрымліваеце час. Можа праз год вы не будзеце мець патрэбы ў тым, каб працягваць вучобу, а можа, наадварот, прыйдзеце з новымі сіламі. Я хацеў бы ўсім пажадаць, каб у іх жыцці не было страху. Пачынайце дзейнічаць, нават, калі спачатку ёсць сумненні. Не шкадуйце аб тым, што нешта не атрымалася. Шукайце сябе і выйгравайце.

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.
dziaziula@zviazda.by

Фота носіць ілюстрацыйны характар.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

А вось шчодрымі выплатамі да свят часцей радуюць жанчын. У адным з лістоў работніца расказала, што ў яе на прадыемстве прэміі да 8 Сакавіка большыя за тых, што даюць да 23 лютага. Да таго ж жанчыны з дзецьмі атрымліваюць надбаўку да Дня маці, а сямейныя мужчыны — не.

Падчас праекта быў зроблены таксама агляд вакансій у інтэрнэце. Эксперты праманіторылі больш за 5 тысяч аб'яў. З іх 6 працэнтаў утрымлівалі дыскрымінацыйныя патрабаванні па ўзросце, поле і знешнім даным. І калі для прафесій танцоўшчыцы шоу-балета крытэрыі знешняга аргументаваны, то ў выпадку з вакансіямі адміністратара ці памочніка кіраўніка ён недарэчны.

ПЫТАННІ АБ ПРЫВАТНЫМ

Па статыстыцы заробак беларускіх жанчын на 24 працэнт меншы за мужчынскі. Гэта пры тым, што 55 працэнтаў жанчын, якія працуюць, маюць вышэйшую адукацыю (сярод работнікаў мужчынскага полу такіх 38 працэнтаў). Атрымліваецца, дамы не могуць манетызаваць свой дыплом.

Па звестках за 2015 год, у сувязі з ліквідацыяй арганізацыі, скарачэннем штату было звольнена 1,4 працэнта работнікаў-мужчын і 3,7 працэнта жанчын.

— Яшчэ адна праблема — сумяшчэнне прафесійнай і сямейнай абавязкаў. Гэта таксама ўплывае на тое, якую стратэгію занятасці выбіраюць жанчыны, — мяркуе старшыня

...Нязручныя работнікі?

праўлення арганізацыі «Гендарныя перспектывы» Ірына АЛЬХОУКА.

Разам з тым пры інтэрпрэтацыі статыстыкі трэба ўлічваць многія акалічнасці.

— Калі бачым узровень аплаты працы, трэба прааналізаваць, колькі мужчын заняты на цяжкіх работах, — звяртае ўвагу Жанна ТАРАСЕВІЧ, дырэктар Бізнес-саюза прадпрыемстваў і наймальнікаў імя Куняўскага. — Так, сярод мужчын меншы працэнт работнікаў з вышэйшай адукацыяй. Але, магчыма, яны працуюць на тых вакансіях, дзе дыплом універсітэта не патрабуецца. Што да звольненых у сувязі з ліквідацыяй прадпрыемства ці скарачэннем штату, то трэба паглядзець, у якіх галінах гэта адбываецца. Плюс мужчыны звычайна не чакаюць банкруцтва арганізацыі, яны раней пачынаюць шукаць новае месца.

А пытанні на сумоўях, непасрэдна не звязаныя з прафесійнымі абавязкамі, часта задаюць, каб зразумець, як задзейнічаць патэнцыйнага работніка. Можа, яму варта прапанаваць гнуткі графік ці надомную работу.

— У банкаўскай анкеце бачыла пытанне: «Ці любіце вы жыць?» Здавалася б, навошта гэта інфармацыя наймальніку? Вельмі проста. У чалавека, які любіць жыць, высокі ўзровень спачування. Такого непажадана адпраўляць працаваць у кроўдзкіх аддзелах: ненадзейныя кліенты на яго могуць націснуць, каб атрымаць грошы. У выніку ўзровень невзвараўтаў стане большым. А гэта нявыгадна банку, — прыводзіць прыклад Жанна Тарасевіч.

СУДЗІЦА БЕСПЕРСПЕКТЫЎНА

Летас у аддзел па наглядае за захаваннем правоў і свабод грамадзян упраўлення па наглядае за выкананнем заканадаўства і законнасцю прававых актаў Генеральнай пракуратуры паступіла 2,6 тысячы зваротаў. І ні адзін з іх не тычыўся дыскрымінацыі па прыкмеце полу ў працоўнай сферы. За мінулы год не было заведзена крымінальных спраў за неабгрунтаваную адмову жанчыне ў прыёме на работу ці звальненне па матывах яе цяжарнасці.

— Адсутнасць заяў не азначае, што праблемы не існуюць. Правапарушэнні ў гэтай сферы вельмі латэнтныя, — лічыць пракурор аддзела Аляксандр СВАТКО. — Абываецца ду-

мае, што судзіцца па такіх пытаннях бесперспектыўна: лепш патраціць гэты час на пошук іншай работы. Да таго ж ён баіцца панесці рэпутацыйныя рызыкі, наймальнікі ж між сабой кантактуюць.

ГАРАНТЫ ДЛЯ СЯМЕЙНЫХ МУЖЧЫН

Чаму наймальнікі лічаць жанчын з дзецьмі «нязручнымі» работнікамі? Адна з прычын — ільготы, якімі дзяржава забяспечвае маці. Напрыклад, жанчын з малымі да 5 гадоў нельга звольніць, а шматдзетным маці прадпрыемствы абавязаны прадастаўляць адзін свабодны дзень на тыдзень, у чым работадаўца, натуральна, не зацікаўлены.

У кожнай шостаў гісторыі дамы расказвалі, што яны атрымлівалі адмову ў прыёме на работу, бо на гэту пасаду наймальнік планаваў узяць мужчыну.

— Наша задача — абараніць тых, хто не можа канкураваць як роўныя, — тлумачыць наўнаасць падобных ільгот намеснік начальніка ўпраўлення палітыкі занятасці Міністэрства працы і сацабароны Вольга ЧАМЯРКО. — Жанчына з дзіцем да 5 гадоў, верагодна, будзе праводзіць менш часу на працоўным месцы. Але яна павінна мець магчымасць рэалізаваць свой працоўны патэнцыял.

У міністэрстве разумеюць, што ў ільгот ёсць і пабочны эффект, але адмяняць іх было б няправільна. Па словах Алены КОМЛІК, галоўнага спецыяліста аддзела народанасельніцтва, гендарнай і сямейнай палітыкі ведамства, аптымальны шлях — забяспечваць і мужчын такімі гарантыямі. Каб наймальнік ведаў, што ўзяць мужчыну — не значыць цалкам застрахаваць сябе.

— Цяпер мы хочам увесці абавязковы водпуск па доглядзе за дзіцем для татаў, — нагадвае Алена Комлік. — Ён не будзе працяглым, каб у работадаўцы не ўзнікала пытання наконт таго, хто будзе займаць месца мужчыны ў гэты час. Ужо ёсць напрацаваныя практыкі, трэба думаць, што лепш упішацца ў нашу рэальнасць.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ. lubneuskaya@zviazda.by